

85.33
А-44

ЖАЛҒАС АЙТМУРАТОВ

ХАЛЫҚ АНСАМБЛИНЕ АЙЛАНҒАН «ХҰРЛИМАН»

85.33

A-44.

ЖАЛҒАС АЙТМУРАТОВ

ХАЛЫҚ АНСАМБЛИНЕ АЙЛАНҒАН «ХҲРЛИМАН»

(Илимий очерк)

НӨКІС

«QARAQALPAQSTAN»

2016

УДК: 784.96
ББК: 85.33
А—44

Ж. Айтмуратов. Халық ансамблине айланған «Хұрлиман». (Илимий очерк) Нөкис. «Qaraqalpaqstan» баспасы, 2016-жыл. 44 бет.

Автордың бул илимий очеркинде Бердақ атындағы Қарақалпақ мәмлекетлик университети жанында студент жаслар қатнасыуында дүзилген «Хұрлиман» ансамблинің миллий мәдениятымыз хәм миллий көркем өнеримизди раўажландырыўдағы дөретиўшилиқ хызмети хаққында сөз етиледі. «Хұрлиман» ансамблинің университетимизде тәлим-тәрбия мектеби болыўында университет жәмәәтинин миллий көркем өнеримиз үлгилерин дүнъя халықларына танытыўда халық косықларын атқарыўшыларды таярлаўдағы композиторлар, халық ойынларын сахналастырыўдағы балетмейстерлер, илим хәм мәденият ғайраткерлеринин хызмети хаққында сөз етиледі.

Пиқир билдириўшилер:

Р. Ж. Уразбаева — *Тарийх илимлериниң докторы, профессор.*

Қ. Заретдинов — *Өзбекистан хәм Қарақалпақтан Республикасына хызмет көрсеткен көркем өнер ғайраткери, Бердақ атындағы Республикалық сыйлықтың лауреаты, профессор.*

ISBN 978-9943-4625-8-8

© «Qaraqalpaqstan» баспасы, 2016-ж.
© Ж. Айтмуратов, 2016-ж.

КИРИСИЎ

Президентимиз И.А.Каримов ўзининг 2008-жылы Ташкент «Маънавият» баспасынан жəрияланган «Жоқары мəнаўият — жеңил-мес күш» мийнетинде «Биз халқымыздың дүньяда хеш кимнен кем болмаўы, перзентлеримиздин бизден көре күшли, билимли, дана хэм әлбетте, бахытлы болып жасаўы ушын бар күш хэм имканиятларымызды бағдарлап атырған екенбиз, бул бойынша руўхый тәрбия мәселеси, хеш шубхасыз теңи-тайы жоқ әхмийетке ийе болады»¹ — деп көрсеткениндей, халқымыздың жүрегинде не-не әўладлардан мийрас болып қалған жеңилмес күш — бул мəнаўият деп көрсеткен еди.

Жəне де усы жерде мен сол нəрсени айтып кетким келеди, 2015-жылы 26—27-ноябрь күнлери республикамыздың илимий жəмийетшилиги тəрепинен «100 томлық Қарақалпақ фольклоры» ның баспадан шығарылыўына арналған «Халық аўызеки дөретиўшилиги миллий хэм улыўма инсаний қəдириятлар системасында» деп аталған халықаралық илимий конференциясының өткерилийи халқымыздың аўызеки руўхый мийрасларының халықаралық көлемдеги орнын белгиледи. Әлбетте, бундай бахалы мийраслардың қайта тиклениўинде өткен әсирдин 20—30-жылларынан баслап илимге қəдем қойған пидайы қарақалпақ алымларының хызмети үлкен болды.

Бүгинги күни республикамыз жасларының бахытлы турмысы хаққында сөз еткенимизде, жасларымызға сол нəрсени еслетип өткимиз келеди. Жасларымыздың бүгингидей билим алып, өз талантын көрсетип, талантлы жасларымыздың дөретиўшилик ислерининг мəмлєкетимиз тəрепинен қоллап-қуўатланыўы бул өз-өзинен пайда болған емес. Халқымыз арасында «Саз бенен сəўбетти ялған деменлер, Адам ата бинят болғанда барды» деген кəстерли сөз бар. XIX әсирдин акыры XX әсирдин басында қарақалпақ хаял-қызларынан шыққан биринши қыз баксы Хўрлиман (1861—1906-жыллар) сөз зергери бабамыз Бердақ шайырдың қызы, оннан кейинги екннши баксы қыз Қəнигўл (1900—1928-жыллар) олар өз талантын халыққа танытыўда (шəрият нызамын) диннин тəрепин

¹ Каримов И. А. «Жоқары мəнаўият — жеңилмес күш». — Т.: «Маънавият» -2008. 4-бет.

Жапония Республикасы

ХАЛҚАРАЙ АНСАМБЛИНИН ТАРИХИ

«Х» МАЗМУНЫ

(Тарихий җанан)

Кирисиў	3
«Хўрлиман» ансамбли тарийхынан	6
«Хўрлиман» ансамбли — университет мақтанышы	11
Ғарезсизликтен қайта туўылған «Хўрлиман»	15
«Хўрлиман» ансамбли — тәрбия мектеби	20
«Хўрлиман»ның сәрдары — Орынғұл Мурадова	22
«Хўрлиман» ансамбли — музыка ықласбентлери О ҳәм талантлы ойыншылар устазы	35
Жуўмақ	40

Жалғас Айтмуратов

ХАЛЫҚ АНСАМБЛИНЕ АЙЛАНҒАН
«ХҮРЛИМАН»
(Илимий очерк)

Қарақалпақ тилинде
«Qaraqalpaqstan» баспасы
Нөкис—2016

Редактор
Оператор

Базаргүл Зиварова
Азамат Жаримбетов

Оригинал-макеттен басыуға рұқсат етилген уақты 15.06.2016.
Қағаз форматы 60x84¹/₁₆. Офсет усылында басылды.
Гарнитурасы — «Times». Көлемі 2,75 , 2,56 шәртли б/т.,
2,68 есап б/т. Жәми 300 нускада. Баҳасы шәртнама бойынша.
Буйыртпа №35

Өзбекистан Республикасы Министрлер Кабинети тәрәпинен баспа
хызмети менен шуғылланыў ушын 2008-жыл
30-сентябрьде АІ №114 лицензиясы берилген.

«Qaraqalpaqstan» баспасы: 230100,
Нөкис қаласы, Қарақалпақстан көшеси, 9

«Qaraqalpaqstan» баспасында басылды.